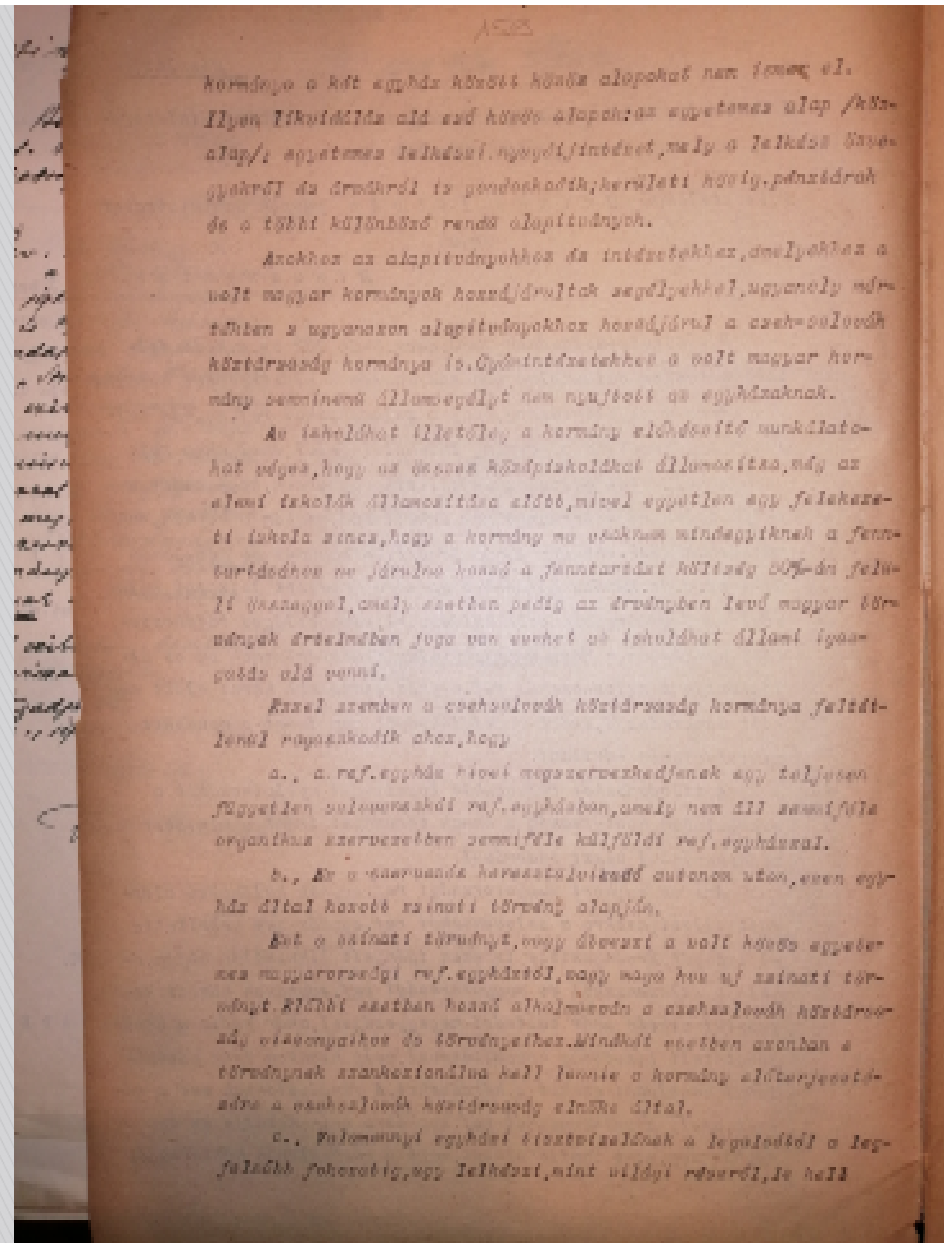

A komáromi Református Tanítóképző–Intézet története
Petheő Attila, SJE RTK

- ▶ A tisztviselők, állami alkalmazottak, értelmiségiek zöme nem kapta meg a csehszlovák állampolgárságot. A kiutasítottak, illetve elmenekülők száma 102 ezer főre tehető 1920 végéig.
- ▶ Az 1921-es népszámlálás szerint a szlovákiai magyarság körében a reformátusok adatait az adatgyűjtés evangélikus gyűjtőkategória alá veszi, így csupán annyit tudunk, hogy a szlovákiai magyarok 24,2% tartozott ebbe a gyűjtőkategóriába.
- ▶ Az 1930-ban a református egyházhoz tartozók száma meghaladta a 126 ezer főt, azaz a szlovákiai magyar reformátusok aránya 21,4% a nemzetrész körében

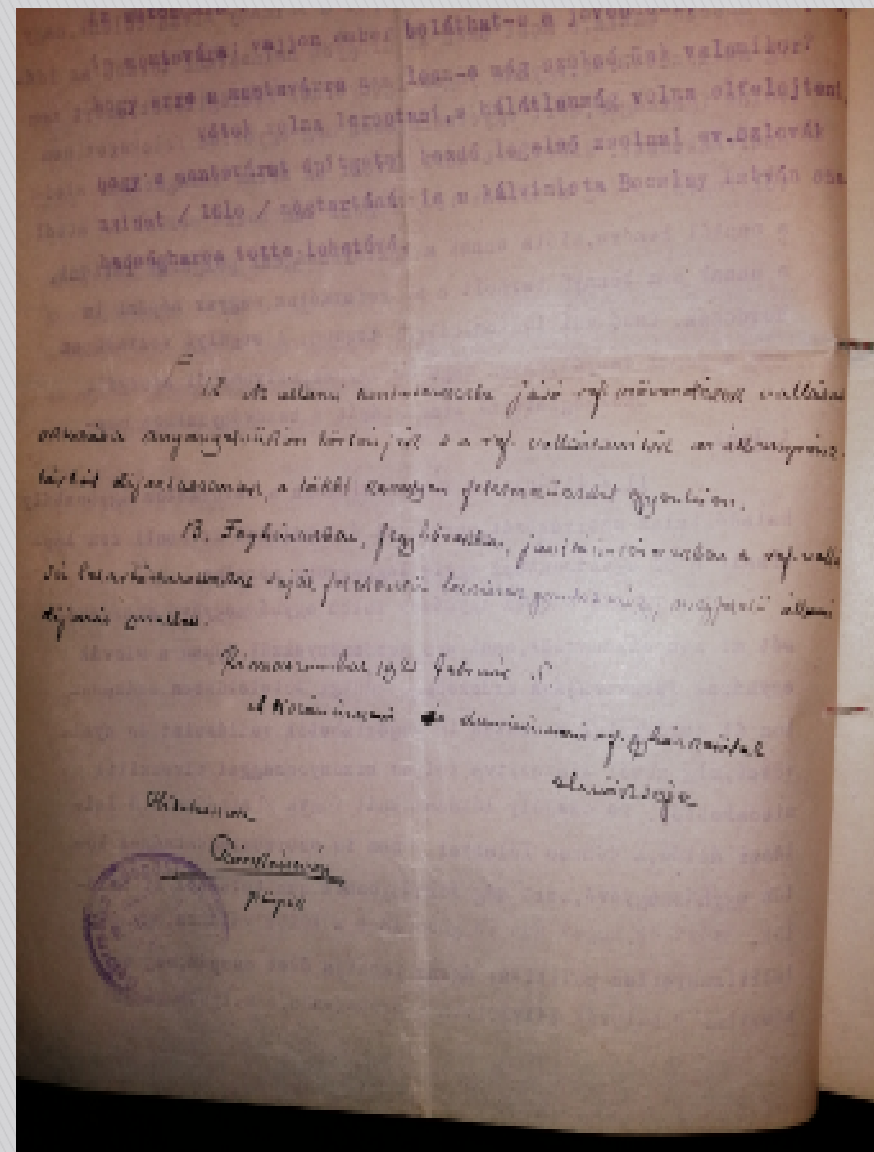
- ▶ Ami az iskolaügyet illeti, a csehszlovák államhatalom fontos feladatának tartotta a magyar nyelvű oktatás visszafejlesztését, a felsőfokú oktatás terén pedig a teljes leépítést.
- ▶ A magyarságnak 31%-kal volt kevesebb iskolája, amennyi a hivatalos népszámlálási adatok szerint megillette volna
- ▶ Az 1922/22-es tanévben a csehszlovák egyetemekre 897 magyar nemzetiségű hallgató íratkozott be, akik közül 686 a prágai és brünni német tannyelvű egyetemeken tanult. A húszas évek közepén a 779 magyar anyanyelvű egyetemi és főiskolai hallgatóból 538 íratkozott német intézménybe. JAN SIMKOVIC LEVELE

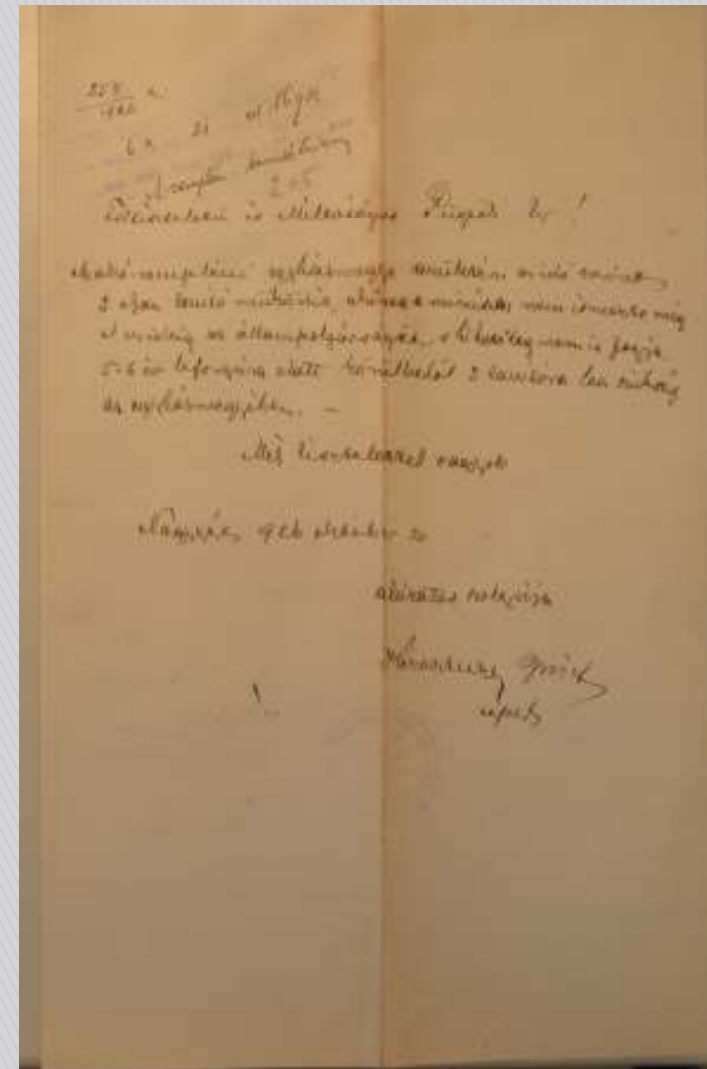
- ▶ A magyar reformátusság hitépítő és nemzetfenntartó ereje többek között a losonci református teológiai szeminárium létesítésében, illetve a Komáromi Tanítóképző Intézet felállításában nyer testet. Sörös Béla, Patay Károly rájöttek arra, hogy a felvidéki magyarság és a reformátusság jövője szempontjából szükség van egy új vezető rétegre, ezért az egyháznak állandóan fenn kell tartania a kapcsolatot a fő- és középiskolai ifjúsággal. Ehhez a legnagyobb eszköz a lelkészek és a tanítókon keresztül vezet.

- ▶ Egy önálló református tanítóképző felállításáról elsőként Pálóczi Czinke István, a tiszáninneri egyházkerület püspöke az 1920. szeptember 8-án kelt rimaszombati memorandumában írja Szlovenszkó teljhatalmú miniszterének, hogy szükségesnek látja, hogy az államhatalom biztosítsa a tanítóképző felállítását, berendezését és fenntartását, valamint a tanároknak az őket megillető államsegélyt
- ▶ A szlovenszkói református egyház 1922. május 17–18-i pozsonyi Egyetemes Konventjének pedig az önálló református lelkész-és tanítóképzés volt az egyik központi témája

- ▶ A Barsi Református Egyházmegye 1923.évi november 27-én tartott rendkívüli közgyűlésén Patay Károly esperesi jelentésében javaslatot tett tanítóképző intézet felállítása ügyében, tíz pontban foglalta össze a tanítóképző tervezetét
- ▶ A Komáromi Református Egyházmegye 1929-ben tartott közgyűlésén kimondta, hogy a komáromi református egyházközséggel Komáromban református tanítónőképző intézetet fog felállítani.

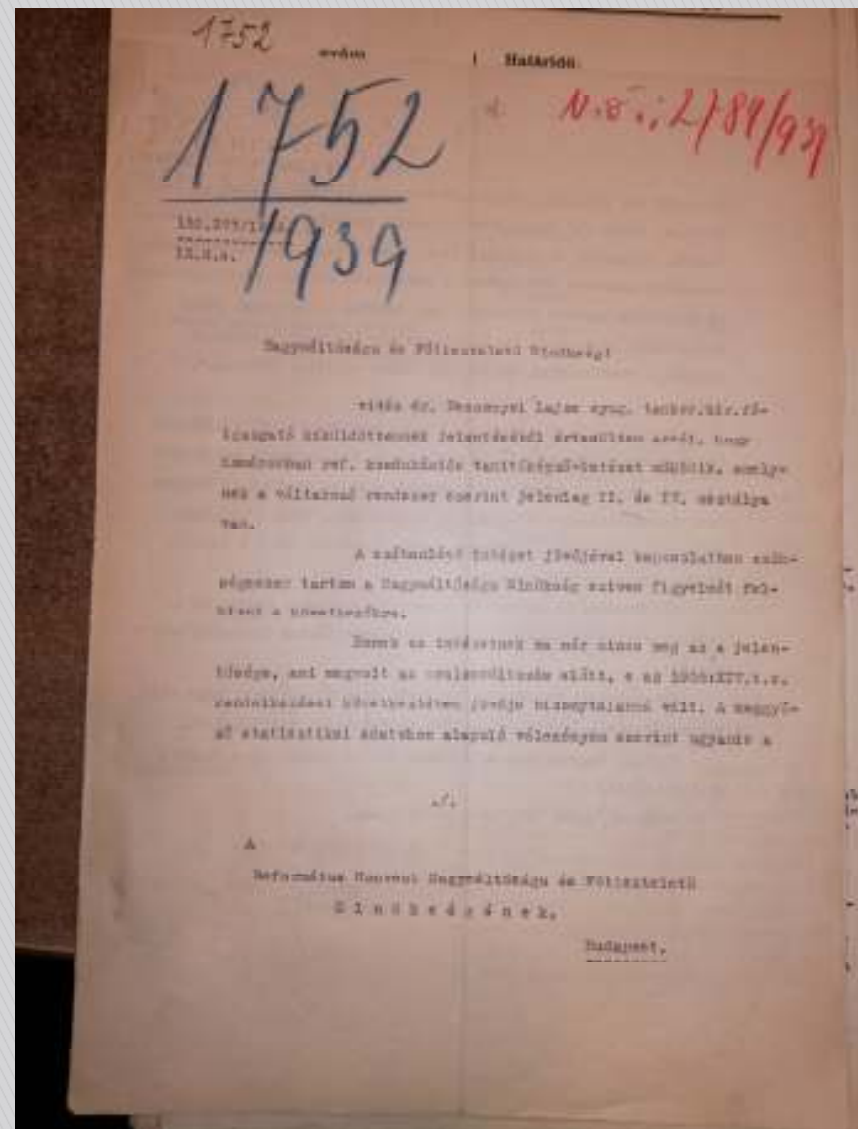
- ▶ 1930 novemberében Prágába azt a választ kapták, hogy egy tervezet készül, mellyel a tanítóképzést egyetemi képzéssé emelnék, így az összes állami tanítóképzőt is beszüntetnék, és így akkor felekezeti tanítóképzőt sem engedélyezhetnek. Abban az esetben, ha a javaslat nem menne át, lehet tárgyalni a felekezeti tanítóképző engedélyezéséről is.
- ▶ A konvent 1931. március 18-i határozata után elkészítették a tanítóképző szervezeti és rendtartási szabályzatát, a tanítási tantervét, költségvetését, a fedezet módozatait és a Rimaszombatban tervezett épület tervrajzát. Ezek után két beadvány alakjában benyújtotta azt az iskolai minisztériumba. Az egyikben kérvényezte a református tanítóképző felállítását, megnyitását, a másikban államsegélyt kért az intézethez. Költségvetés azonban nem készült.

- ▶ 1934-ben a lefolytatott gyülekezeti szavazások végleges eredménye alapján 181 gyülekezet minden fenntartás nélkül, 11 gyülekezet pedig bizonyos fenntartásokkal ajánlotta meg a hozzájárulást, és csak 51 gyülekezet adott nemleges választ. Az Egyetemes Konvent 1934. június 24. és 26. között tartott ülésén megállapította, hogy az intézet felállításának semmiféle törvényes akadálya nincs, és egyenrangú az állami intézetekkel.
- ▶ Az intézet elhelyezését tekintve a Konvent elfogadta a Komáromi Egyházmegye és a komáromi gyülekezet ajánlatát. A komáromi gyülekezet ingyen telket, a Komáromi Egyházmegye pedig 100 ezer koronát ajánlott fel az építkezés céljaira.

- ▶ A két világháború közti másik magyar nyelvű felsőoktatási intézményéről a döntés az 1935.május 23-i kassai konventi ülésén született. Ekkor a református egyház kimondta, hogy Komáromban református tanítóképzőt létesít
- ▶ A megnyitást elsősorban anyagi természetű gondok késleltették, a gyülekezetek fogtak össze. A fenntartó a szlovenszkói Egyetemes Református Egyház lett, egy igazgató tanács vezette, melynek a vezetője Patay Károly, az igazgató Nagy Sándor. A tanítóképző a költséghatékonyság miatt évente a megszokottól ellentétes módon két-két osztállyal működött, ezzel biztosította a szükséges 20 főnyi felvidéki tanítói utánpótlást.

TANKERÜLETI JELENTÉS A

TANÍTÓKÉPZŐ MEGSZÜNTETÉSÉRŐL

- ▶ Az Egyetemes Konvent úgy hozta létre a tanítóképzőt, hogy azt hivatalosan nem jelentette az állami szervek felé. Az igazgatótanács a konventi határozat értelmében az intézet felállítását és megnyitását bejelentette az iskolai minisztériumnak 1935. május 23-án.

- ▶ Az iskolai és népművelési minisztérium 1937. április 5-i rendeletével a bizottság jelentése alapján utólag tudomásul vette a Szlovenszkói és Kárpátaljai Református Egyház Egyetemes Konventjének 1935. május 23-án kelt bejelentését. A bejelentés szerint két, váltakozó évfolyammal működő, református magyar koedukációs tanítóképző intézetet állít fel Komáromban, és annak 1. évfolyamát 1935. szeptember 1-én megnyitja.

- ▶ 1939.március 8-án a budapesti közoktatási államtitkár levélben szólítja fel az elnökséget, hogy az éppen folyó iskolai év végén oszlassák fel a tanítóképzőt
- ▶ Decemberben a Komáromi Egyházmegye kimondta, hogy a tanítóképző fenntartására megszabott járulékokat be kell szedni és a beszédésre szólította a volt felvidéki egyházmegyéket is. A közös cél az volt, hogy az 1939/40-es tanévben futó legalsóbb évfolyam tanulmányainak várható befejezéséig, azaz 1942. júniusáig garantálva legyen Komáromban a tanítóképző működése
- ▶ 1942-ES KIMUTATÁS AZ EGYHÁZMEGYEI JÁRULÉKOKRÓL

REFORMÁTUS TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
SZAKSZATOSÁGA
KOMÁROM

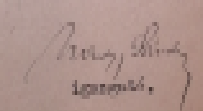
Kimutatás
a Komáromi ref. tanítóképző-intézet fenntartói járulékhátralékairól.

Iskolai egyetemesen		2,090 76 F.
Komáromi "		1,559 05 "
Abaujvármai "		565 68 "
Almásfüzfői "		3,460 51 "
Felsőkomáromi "		3,090 19 "
Győrfői "		5,247 01 "
Ungi /Lécsai/ "		733 02 "
Ungi /Környei/ "		3,245 16 "
Seregelyi "		6,911 96 "
Ménfőcsanak-egyesület "		4,123 08 "
Összesen:		30,862 08 F.

A fenntartói járulékok, az egyetemes konvent határozata szerint csak 1939. november hó 1.-ig voltak kifizetve, a hátralékok tehát az 1939. november hó 1.-natti időszakból állnak fenn.

Az egyetemes konvent elnöksége 1940. május hó 25.-én 1939/1940. év, natti az intézet igazgató-jelöltje a hátralékokról a kimutatást egyén részletekkel feltérjesszette, amikor az egyházmegyének belől az egyes gyülekezetek hátralékait is kimutatta. A fenti kimutatásnak az 1939-ben befolyt hátralékok már nem szerepeltek.

Komárom, 1942. október hó 20-án

igazgató.